

- 19 δάλε με πληρωμὴν παρ(ά)δ(ων) 20: καὶ τὴν ἐορτὴν τοῦ προδρομοῦ εἰς τὰς
29 αὐγ(ούστου) εἰς τὴν
- 20 ἐλεούσα ὁποῦ ἡ εὐγενεία της διὰ τὴν ψυχικὴν της σωτηρίαν ἔπιασεν καὶ νὰ
δίδῃ παρὰδ(ες) 5:
- 21 αὐτὰ ὅλα με τὴν εὐχὴν της ἀπὸ τὴν σήμερον τὴν προικοδοτεῖ με τοῦτο νὰ συν-
22 νοικοῦν πάντοτε, καὶ νὰ τὴν γεροντοτροφῇ, καθὼς καὶ ἡ εὐγενεία της τὴν
ἐπαιδοτρό-
- 23 φησεν. οὕτω θέλει με καλὴν της γνώμην, καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων ἔνδειξιν ἐγένετο
24 καὶ τὸ παρὸν προικοδοτικὸν γράμμα ὑπογεγραμμένον παρὰ ἀξιολίστων μαρτύ-
25 ρων εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν.
- 2^a X. 26 Κωνσταντῖνος Σακελλαρίου μπάος(;) με τὴν θέλησιν τῆς κυρὰς μαρίας ὑπο-
γράφω καὶ μαρ-
- 27 τυρῶ
- 3^a X. 28 Κωνσταντῖνος τζωρτζά(κη) μάτζας μάρτυς
- 4^a X. 29 † ὁ πρῶην λαμπάκον ἀρσένιος παρακληθεὶς παρὰ τῆς κυρίας καμαράσαινας
30 ὡς πνευματικὸς αὐτῆς πατὴρ μαρτυρῶ τῇ βουλῇ καὶ θελήσει
31 τῆς εὐγενείας της ὅτι αὕτη ἐστί.
- 5^a X. 32 Κωνσταντῖνος παλαιὸς κατὰ γνώμην καὶ θέλησιν τῆς ἀρχοντίσσης κυρίας
33 καμαράσαινας ὑπογραφόμενος μαρτυρῶ
- 6^a X. 34 Νικόλαος βαλέτας μάρτυς
- 7^a X. 35 ἀπόστολος κωνσταντίνου μπάος βεβαιῶ
- 1^a X. 36 Κωνσταντῖνος μάτζας τῇ βουλῇ καὶ θελήσει τῆς
37 κερὰς μαρίας ἔγραψα καὶ μαρτυρῶ.

Verso

- 8^a X. 1 Προικοσύμφωνον τῆς κυρὰς Μαρίας ἰω(άννου)
2 πάου περὶ ὅσων πραγμάτων κινητῶν καὶ ἀ-
3 κινήτων τὴν ἐπροικοδότησεν ἡ ὡς Μη-
4 τέρα καὶ θειά της κυρὰς Μαρία τοῦ ποτὲ Κων-
5 σταντίνου πάου.

98

Πώλησις ἐρειπίου

Χάρτης δίφυλλος
0,300 × 0,209

1782, Δεκεμβρίου 31
Σίφνος

Ἡ Ἀντριανιῶ σύζυγος τὸ ποτὲ Γκιουζὲ Γκιὼν πωλεῖ καὶ παραδίδει ἐρείπιον οἰ-
κίας ἀνηκούσης εἰς αὐτήν, κείμενον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς τὸ οἶκημα ἐν τῷ ὁποίῳ
στεγάζεται ὁ δεσπότης Σίφνου, τὰ ὅρια καὶ ἡ ἔκτασις τοῦ ὁποίου καθορίζονται. Πωλεῖ

δὲ τοῦτο συμφώνως πρὸς τὴν γενομένην μεταξύ των συμφωνίαν, ἔχουσα καὶ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἐγγονοῦ αὐτῆς Γεωργάκη υἱοῦ τοῦ Κωνσταντάκη Ἀλιμπέρτη, δοθεῖσαν δι' ἐπιστολῆς του ἀποσταλείσης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Ἀποστολάκη Μπάον, ἀντὶ ρεαλίων εἴκοσι πέντε πρὸς τὴν Κυρὰ Μαρίαν σύζυγον τοῦ ἄρχοντος Πέτρου Καμαράση. Ἀπὸ τῆς συντάξεως τοῦ παρόντος τὸ οἰκόπεδον ἀνήκει κατὰ πλήρη κυριότητα εἰς τὴν ἐν λόγῳ κυρὰ Μαρίαν, ἀγοράσασαν αὐτὸ πρὸς τὸν σκοπόν, ὅπως τὸ ἀνοίξῃ καὶ κτίσῃ ἀποθήκην καὶ δυναμένην νὰ τὸ δώσῃ ὡς προῖκα, νὰ τὸ δωρήσῃ καὶ τὸ κάμῃ ὅ,τι-δήποτε θέλει καὶ ἐπιθυμεῖ, ὡς ἀνήκον εἰς αὐτὴν καὶ καλῶς ἀγορασθέν, οὐδενὸς ἔχοντος τὸ δικαίωμα, ὅπως ἀμφισβητήσῃ τὴν κυριότητά της, ἀφοῦ μάλιστα εἶναι καὶ γείτων. Ἐφ' ᾧ καὶ εἰς ἀπόδειξιν καὶ χάριν ἀσφαλείας συνετάχθη τὸ παρὸν ἔγγραφον ὑπογεγραμμένον καὶ παρ' ἀξιοπίστων μαρτύρων.

Ἄγνωστός μοι εἶναι ἡ πωλήτρια, ἣτις ὀνομάζεται Ἀντριανιὼ ἥτοι Ἀνδριανὴ καὶ εἶναι σύζυγος τοῦ Γκιουζὲ ἢ Γκιουζέππε ἥτοι Giuseppe (=Ἰωσήφ· ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ) Γκιών. Κάρολος Γκιών ὀνομάζεται ὁ συγγραφεὺς τῆς *Ἱστορίας τῆς Σίφνου* (Σῦρος 1876), σχολάρχης, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου. Δὲν γνωρίζω ὅμως ἂν οὗτος κατήγετο ἐκ τοῦ Γκιών τοῦ ἡμετέρου ἐγγράφου. Ἄγνωστος ἐπίσης μοι εἶναι ὁ ἐγγονὸς τῆς Ἀνδριανῆς Γεώργιος Ἀλιμπέρτης, υἱὸς τοῦ Κωνσταντάκη. Συχνῶς ὅμως ἀπαντοῦν ἐν τῷ παρόντι ἀρχεῖῳ Ἀλιμπέρται ὑπὸ ποικίλα κύρια ὀνόματα. Δὲν κατώρθωσα ὅμως νὰ καταρτίσω τὸ γενεαλογικὸν δένδρον οἰουδήποτε κλάδου τῆς οἰκογενείας ταύτης, ὅπως καὶ τῆς σημαινούσης οἰκογενείας Μάτσα ἢ Μάιζα, εἰς κλάδον τῆς ὁποίας ἀνήκεν ἴσως καὶ ὁ Καντζιλιέρης τοῦ παρόντος Ἰωάννης Μάιζας (στίχ. 27), καθὼς καὶ ὁ μάρτυς τοῦ στίχου 25. Ἡ πωλήτρια εἶναι πενθερὰ τοῦ ἐν τῷ παρόντι ἀναφερομένου Κωνσταντάκη Ἀλιμπέρτη (στίχ. 12). Ὁ Ἀποστολάκης Μπάος, πρὸς ὃν ἔγραψεν ὁ Γεωργάκης Ἀλιμπέρτης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἐγγονὸς τῆς πωλητρίας, παρέχων τὴν συγκατάθεσίν του, ἵνα ἡ μάμμη αὐτοῦ πωλήσῃ τὸ οἰκόπεδον, εἶναι ἀδελφὸς τῆς ἀγοραστρίας Μαρίας Καμαράση, εἰς ὃν αὕτη εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς διαθήκην (101), στίχ. 43 ἐπ., δηλοῖ ὅτι οὐδὲν καταλείπει ἔνεκα τῆς κακῆς αὐτοῦ διαγωγῆς ἔναντι τῆς θυγατρὸς του Ἑλένης, ἐνῶ εἰς τὴν δευτέραν τῆς (103) τὸν μνημονεύει (στίχ. 27 ἐπ.). Ἀξιοπαρατήρητον εἶναι ὅτι εἰς τοὺς μάρτυρας τοὺς ὑπογράφοντας τὸ παρὸν συγκαταλέγεται καὶ ὁ ἀδελφὸς οὗτος τῆς ἀγοραστρίας (στίχ. 26). Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ἐν Σίφνῳ, ὡς ἄλλως τε καὶ ἐν Ἀνδρῳ, «δὲν ἀπηγορεύετο εἰς τοὺς συγγενεῖς τῶν συμφωνούντων μερῶν» νὰ ὑπογράφουν ὡς μάρτυρες (Δ. ΠΑΣΧΑΛΗ, *Νομικὰ Ἔθιμα τῆς νήσου Ἀνδρου*, ἐν «Ἀρχεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν», 5, 1925, σελ. 10, 2 τοῦ ἀνατύπου (εἰς ὃ γίνεται ἡ παραπομπή).

Σκοτεινοτάτη εἶναι ἡ περίοδος ἀπὸ τῆς λέξεως: *σὶν στράτα* ἐν στίχῳ 5 μέχρι τῆς λ. *Γαβριήλ* ἐν στίχῳ 8. Πρωτίστως ἡ ἔννοια τῆς λέξεως *ἀπειζόπρωτα* εἶναι δυσεξακριβώτος

Ἴσως ἐγγράφη οὕτω λελανθασμένως ἀντὶ ἀπειζόπορις—ἀπέιζο πόρις=ἀπ' ἔξω πόρις. Παρὰ τὰς ἐπιμόνους ὅμως προσπαθείας μου δὲν κατώρθωσα νὰ ἀντιληφθῶ τί ἀκριβῶς σημαίνει ἡ ὅλη περίοδος. Προφανῶς καθορίζεται ἐν αὐτῇ ἡ ἀκριβὴς τοποθεσία τοῦ βιρανέ, ὅστις ἔκειτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς τὸ οἶκημα τῆς ἀρχιεπισκοπῆς. Διὰ τῶν ὑπολοίπων προσδιορίζονται πιθανῶς τὰ ὅρια αὐτοῦ.

Τὸ ἐγγραφον εἶναι νοταριακὸν ἢ καντζιλερικόν, ἥτοι συμβολαιογραφικόν, καὶ συνετάχθη ἐντὸς τοῦ συμβολαιογραφείου (ὀφίκιον τῆς καντζιλαρίας, στίχ. 3-4), ὑπὸ τοῦ καντζιλιέρη Ἰωάννου Μάτζα. Οὗτος ἀποκαλεῖ ἑαυτὸν καντζιλιέρην τῆς κοινότης (στίχ. 28-29). Ἄρα ἦτο συμβολαιογράφος ὁλοκλήρου τῆς κοινότητος, ἥτοι τοῦ «κοινοῦ» τῆς Σίφνου; Τὸ ἐγγραφον ἐπιβεβαιοῦται καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σίφνου. Ἄν ἡ ἐπιβεβαίωσις αὕτη προσέδιδεν εἰς αὐτὸ μεῖζον κῦρος, δὲν δύναμαι ν' ἀποφανθῶ. Φρονῶ ὅτι δὲν συνέβαινε τοῦτο, ἡ δ' ἐπιβεβαίωσις ἀπετέλει πρόσθετον ἐγγύησιν περὶ τῆς αὐθεντικότητος αὐτοῦ. Ἀτυχῶς λόγῳ τοῦ ἐν στίχῳ 2 κενοῦ δὲν μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχιεπισκόπου. Κατὰ τὸν Π. ΖΕΡΛΕΝΤΗΝ, *Ἱστορικαὶ ἐρευναι περὶ τὰς Ἐκκλησίας τῶν νήσων τῆς Ανατολικῆς Μεσογείου θαλάσσης*, 1, Ἑρμούπολις 1913, σελ. 133 καὶ 2, Ἑρμούπολις 1922, σελ. 235, ἀρχιεπίσκοπος Σίφνου ἐν ἔτει 1782 ἦτο ὁ Μελέτιος τὸ δεύτερον (1779-1783). Ἦτο δὲ ἡ Σίφνος κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀρχιεπισκοπή, προαχθεῖσα εἰς μητρόπολιν Σιφνομήλου ἐν ἔτει 1797 (Π. ΖΕΡΛΕΝΤΗ, αὐτόθι, 1, σελ. 134). Δὲν δύναμαι ὅμως ν' ἀντιληφθῶ διατὶ δὲν μνημονεύεται τὸ ὄνομά του ἢ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὄχι ὁ Μελέτιος, ἀλλ' ἄλλος τις ἀρχιεράτευε τὸ ἔτος 1782. Τὸ κενὸν τὸ ὑπάρχον εἰς τὸν στίχον μεταξὺ τοῦ ὁ Σίφνου καὶ τοῦ βεβαιοῖ ἀφίνει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ ἐνδιαφερόμενοι προὔτιθεντο ὅπως ἐρωτήσουν τὸν ἀρχιεπίσκοπον, ἂν δέχεται νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὸ ἐγγραφον· ἡμέλησαν ὅμως νὰ τὸ πράξουν καὶ οὕτως ἔμεινε τὸ κενόν, ὅπερ ὅμως κατ' οὐδὲν ἔθιγε τὴν αὐθεντίαν τοῦ ἐγγράφου, ὥς ὄντος συμβολαιογραφικοῦ.

Περὶ τῶν ρεαλίων ἀντὶ τῶν ὁποίων πωλεῖται ὁ βιρανὲς βλέπε 16 καὶ 20.

Ἀτυχῶς τὸ ἐγγραφον δὲν ἐξηγεῖ διὰ ποῖον λόγον ἐζητήθη ἡ ἄδεια τοῦ ἐγγονοῦ τῆς πωλητρίας Γεωργάκη Ἀλιμπέρτη, ἵνα πωλήσῃ αὕτη τὸ ἀκίνητον καὶ τὴν ὁποίαν οὗτος ἔδωκε δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Ἀποστολάκην Μπάον, ἀδελφόν, ὡς ἐλέχθη, τῆς ἀγοραστρίας. Γείτων δὲν φαίνεται ὅτι ἦτο οὗτος, ἔχων ὥς ἐκ τούτου δικαίωμα προτιμήσεως. Διότι, ἂν ἦτο, θὰ ἐγίνετο μνεῖα τούτου, ὡς γίνεται μνεῖα περὶ τῶν τοιούτων δικαιωμάτων τῆς ἀγοραστρίας ἐν στίχῳ 20, ἐξ οὗ καὶ τὰ ἰσχυρὰ δικαιώματά της, ἅτινα ἐξασφαλίζουν τὸ γεγονὸς ὅτι οὐδεὶς θὰ δύναται νὰ τὴν διασεύσῃ. καθὼς. ὅπου εἶναι. καὶ κολιτεράνα. Κολιτεράνα=θηλυκὸν τοῦ κολιτεράνος ἢ κολλιτεράνος=ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ collateral=ὁ συνορίτης, ὁ γειτνιαῖος (οὕτω καὶ ὁ Ι. ΒΙΣΒΙΖΗΣ, *Ναξιακὰ ἐγγραφα τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ Λουκάτου τοῦ Αἰγαίου*, Ἀθῆναι 1951, σελ. 129 σημ. 7). Εἰκάζω διὰ τοῦτο ὅτι οὗτος εἶχε μὲν δικαίωμα προτιμήσεως, ἀλλ' ὡς πλησιέστερος συγγενής. Οἱ πλησιέστεροι δὲ συγγενεῖς προὔτιμῶντο ὄχι μόνον κατὰ τὸ ἐθιμικὸν δίκαιον τῆς Σίφνου (βλέπε

Λ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, *Συλλογή τοπικῶν τῆς Ἑλλάδος συνηθειῶν*, Ἀθῆναι 1853, σελ. 12· Γ. Α. ΦΟΝ ΜΑΟΥΡΕΡ, *Ὁ Ἑλληνικὸς Λαός*, 2, μετάφρ. Χ. Πράτσια, Ἀθῆναι, 1947, σελ. 363 ἐπ. § 404), ἀλλὰ καὶ ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος (ΖΕΠΩΝ, *Jus graecoromanum* 8, Ἀθῆναι 1931 σελ. 458 ἐπ.). Βλέπε καὶ γραπτὰ ἔθιμα Θήρας κεφ. Α' (Λ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, *Συλλογή τοπικῶν τῆς Ἑλλάδος συνηθειῶν*, Ἀθῆναι 1853, σελ. 148 = ΖΕΠΩΝ, αὐτόθι, σελ. 504)· Φολεγάνδρου (= Λ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, αὐτόθι, σελ. 183 ἐπ. = ΖΕΠΩΝ, αὐτόθι, σελ. 522)· Σύρου (εἰς τὰ 1812 Δεκεμβρίου 25) (= Λ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, αὐτόθι, σελ. 79 ἐπ. = ΖΕΠΩΝ, αὐτόθι, σελ. 501 ἐπ.)· Νάξου Κεφ. Ε' λθ', «Θέμις» Σγούτα 5, 1852, σελ. 151 = ΖΕΠΩΝ, αὐτόθι, σελ. 538 ἐπ.). Καὶ ἄλλαι εἰκασίαι δὲν θὰ ἦσαν ἄστοχοι. Ἡ ἀνωτέρω ὁμῶς εἶναι ἴσως ἡ ἔχουσα τὰς πλείονας πιθανότητας εὐστοχίας, ἂν σκεφθῇ τις ὅτι ὁ Γεωργάκης Ἀλιμπέρτης, ὡς ἐγκατεστημένος ἐν Κωνσταντινουπόλει, δὲν θὰ ἠθέλε νὰ διαθέσῃ χρήματα πρὸς ἀγορὰν ἀκινήτου ἐν Σίφνῳ.

Πρόβλημα ἐπίσης εἶναι τὸ ποῦ ἀποδίδεται ἡ φράσις καθὼς ἀλλήλως τῶνε ἐσυνφώνησαν τοῦ στίχου 14. Πιθανώτερον φαίνεται ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν ὅλην φράσιν κατὰ τὸ γράμμα—ἐσυνφώνησαν (στίχ. 12 - 14) καὶ ἐπομένως νὰ σημαίνη, ὅτι ἡ ἄδεια δίδεται διὰ γράμματος τοῦ Γεωργάκη ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Ἀποστολάκη, καθὼς εἶχον συμφωνήσῃ μεταξύ των αὐτοὶ καὶ ἡ πωλήτρια, ἢ αὐτοὶ καὶ ὁ Ἀποστολάκης (ἀντιπροσωπεύων τὴν πωλήτριαν).

Περὶ τῶν πωλητηρίων ἐγγράφων καὶ τῶν ὁμοίων πρὸς τὰς τοῦ παρόντος ἐγγράφου ἀπὸ στίχ. 17 - 20 ρητρῶν, ὡς καὶ περὶ τῆς *traditio per cartam*, βλέπε 5, 6, 8, 9 καὶ ἰδίως 7.

1	= 1782 : δεκεμβρίου : 31 : σίφνος
2	ὁ Σίφνου βεβαιοῖ
3	Τὴν σήμερον. ἐνεφανίστη. εἰς τό. ὀφίκιον. τῆς. καντζιλα-
4	ρίας. τό. ἀντριανιό. σύζυγος. τοῦ. ποτέ. γγιουζέ. γγιών. καὶ
5	πουλεῖ. καί. παραδίδει. ἀπὸ λόγου της. τὸ βηρανέ. στή σιράτα
6	ὁποῦ πηγαίνουνσι. εἰς τοῦ ἀγίου. δεσπότη. στήν ἀπειζόπροτα
7	ὁποῦ θὰ ξεθυμαίνη. ἡ πόρεψη. τῆς. κεραμαρίας. τὰ σπήγρια
8	τὰ ὀνομαζόμενα. τοῦ κατερινιοῦ. τοῦ δεσπότη. γαβριήλ
9	τὸν ὁποῖον. βηρανέ. τὸν ἐπουλεῖ. τῆς. κεραμαρίας. συζύγου
10	τοῦ ἄρχου. πέτρου. καμαράση. διά. ρεάλια. εἴκοσι. πέντε
11	ἦτοι ρ. 25 : τὸν ὁποῖον. τὸν πουλεῖ. καί. μὲ ἄδεια. τοῦ ἐκονοῦ της. γε-
12	ωργάκη. υἱοῦ. τοῦ κωστα(ν)τάκη. ἀλιμπέρτη. κατὰ τὸ γράμμα ὁ-
13	που. ἔστειλε. ἀπὸ βασιλεύουσα. τοῦ σιόρ. ἀποστολάκη.
14	μπάου. καθὼς ἀλλήλωστόνε. ἐσυνφώνησαν ¹ . καὶ. ἀπὸ

¹ = ἀλλήλως τῶνε ἐσυνφώνησαν.

